

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av bilagan till lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att den accistabell som utgör bilaga till lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker ändras så, att accisen höjs med 10 procent. Till följd av förhöjningen stiger detaljhandelspriset på alkoholdrycker med i medeltal 4,5 procent. Priset på

starka alkoholdrycker stiger ungefär två gånger så mycket som priset på öl och vin.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning	3
1.2 Praxis	5
1.3 Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i andra länder	7
1.4 Bedömning av nuläget	8
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	9
2.1 Målsättning	9
2.2 De viktigaste förslagen	9
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	10
3.1 Ekonomiska konsekvenser	10
3.2 Samhälleliga konsekvenser	10
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	11
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	11
6 IKRAFTTRÄDANDE	11
LAGFÖRSLAG	12
om ändring av bilagan till lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker	12
BILAGA	13
BILAGA	14
PARALLELLTEXT	14
om ändring av bilagan till lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker	14
BILAGA	15
BILAGA	16

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge**1.1 Lagstiftning**

Nationell lagstiftning

Hörnstenen i Finlands alkoholpolitik har varit att begränsa tillgången till alkohol och den vägen förebygga alkoholrelaterade skador. Möjligheterna att tillämpa den tidigare restriktiva alkoholpolitiken minskade dock väsentligt 2004. Sedan ingången av 2004 har privatpersoner fått föra med sig obegränsade mängder alkoholdrycker från en annan medlemsstat, förutsatt att dryckerna är avsedda för resandens eget bruk. Dessutom utvidgades Europeiska unionen våren 2004 med tio nya länder i Central- och Östeuropa. Den största effekten för Finlands del var i praktiken att resandeförseln från Estland släpptes fri.

För att dämpa den ökande resandeförseln sänktes alkoholaccisen i mars 2004 med i genomsnitt 33 procent. Tanken var att den tilltagande alkoholkonsumtionen i det förändrade läget tack vare accissänkningen i så hög grad som möjligt skulle inriktas på accisbelagda varor i Finland i stället för resandeförsel.

Efter den ovan nämnda accissänkningen ändrades accisen på alkohol och alkoholdrycker nästa gång vid ingången av 2008. Det ansågs då att förhållandena på alkoholfronten efter accishöjningen 2004 hade stabiliserats så pass, att accisen på alkohol och alkoholdrycker kunde bli föremål för en måttlig förhöjning. Accisen höjdes med i genomsnitt 11,5 procent så, att accisen på starka alkoholdrycker höjdes med 15 procent och accisen på övriga alkoholdrycker med 10 procent.

Det social- och hälsovårdspolitiska målet är att få ner den totala konsumtionen av alkohol och den vägen minska de alkoholrelaterade skadorna. En kontrollerad höjning av alkoholaccisen förväntas inte bara ge effekter på kort sikt utan också medge en långsiktig utveckling av politiken för skatter på alkoholdrycker. Intentionen är att lägga fast förhöj-

ningarna på en nivå som inte leder till att försäljningen här hemma ersätts med resandeförsel i någon större utsträckning.

Acciserna på alkohol och alkoholdrycker regleras i lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994). Lagen delar in alkoholdrycker i fyra grupper: öl, viner och andra genom jäsning tillverkade alkoholdrycker, mellanprodukter och etylalkohol.

För öl och etylalkohol anges accisen enligt etylalkoholhalt i volymprocent. Därmed är accisen på öl enligt accislagen 21,40 cent per centiliter etylalkohol när etylalkoholhalten överstiger 2,8 volymprocent. Motsvarande accis är 2,00 cent när etylalkoholhalten överstiger 0,5 men inte 2,8 volymprocent. Den är 2,00 cent per centiliter alkohol på produkter som hänför sig till nummer 2208 i tulltaxan (starka alkoholdrycker) och har en etylalkoholhalt över 1,2 men högst 2,8 volymprocent. Om produktens etylalkoholhalt överstiger 2,8 volymprocent är accisen 32,50 cent per centiliter etylalkohol.

Accisen på viner, andra genom jäsning tillverkade alkoholdrycker och mellanprodukter anges enligt liter färdig alkoholdryck. Om etylalkoholhalten i vin eller andra genom jäsning tillverkade alkoholdrycker är över 1,2 men högst 2,8 volymprocent är accisen 5,00 cent per liter färdig alkoholdryck. När etylalkoholhalten är över 2,8 men högst 5,5 volymprocent uppgår accisen till 113,00 cent per liter färdig alkoholdryck. Och när etylalkoholhalten överstiger 5,5 men inte 8 volymprocent tas en accis på 167,00 cent per liter färdig alkoholdryck ut. Accisen på de vanligaste vinerna och andra alkoholdrycker tillverkade genom jäsning är 233,00 cent per liter färdig alkoholdryck när etylalkoholhalten i volymprocent är över 8 men högst 15. Vidare är accisen likaså 233,00 cent per liter färdig alkoholdryck när etylalkoholhalten i vin överstiger 15 men inte 18 volymprocent.

Accisen på mellanprodukter uppgår till 283,00 cent per liter färdig alkoholdryck när etylalkoholhalten är över 1,2 men högst 15 volymprocent. När etylalkoholhalten är över 15 men högst 22 volymprocent är accisen 467,00 cent per liter färdig alkoholdryck.

Dessutom tas en nationell accis ut på detaljhandelsförpackningar för alkoholdrycker, dvs. en accis på dryckesförpackningar, enligt vad som föreskrivs i lagen om accis på dryckesförpackningar (1037/2004). Accisen uppgår till 51,00 cent per liter färdig alkoholdryck. Om förpackningen kan återanvändas eller råvaran återvinnas och ingår i systemet för återvinning mot pant är accisen lika med noll euro.

Detaljhandelspriset på alkoholdrycker påverkas också av alkohollagen (1143/1994). I 33 a § föreskrivs att så kallade multi- eller flerpäck är förbjudna. Därmed är det förbjudet att i detaljhandeln eller vid servering tillhandahålla två eller flera förpackningar eller portioner alkoholdryck till nedsatt totalpris.

Gemenskapslagstiftningen

Gemenskapslagstiftningen anger strukturen för och de lägsta tillåtna punktskatterna på alkohol i medlemsstaterna. Strukturen, beskattningsbara produkter och definitioner anges i Rådets direktiv 92/83/EEG om harmonisering av strukturen för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker, nedan strukturdirektivet. I Rådets direktiv 92/84/EEG om tillnärmning av punktskatter på alkohol och alkoholdrycker, nedan punktskattedirektivet, anges minimipunktskattesatserna. Medlemsstaterna är skyldiga att tillämpa minst de skattesatser som anges i punktskattedirektivet, men får även tillämpa högre skattesatser.

I punktskattedirektivet anges minimipunktskattesatserna särskilt för varje grupp av alkoholdrycker. Punktskatten på etylalkohol är 550 euro per hektoliter ren alkohol och på mellanprodukter 45 euro per hektoliter ren

alkohol. På vin är punktskatten noll euro per hektoliter av produkten både för icke mousserande och mousserande vin. På öl är minimipunktskattesatsen antingen 0,748 euro per hektoliter och grad Plato eller 1,87 euro per hektoliter och grad av alkohol. Direktivet anger också när punktskatten får ha fler intervaller eller varorna kan vara helt eller delvis skattefria.

Punktskattedirektivet kräver inte direkt att medlemsstaterna beskattar produkterna lika för varje procentsats etylalkohol. Men när länderna inför nationella punktskattesatser måste de ta hänsyn till artikel 90 i EGFördraget. Ingen medlemsstat får enligt artikeln, direkt eller indirekt, på varor från andra medlemsstater lägga interna skatter eller avgifter, av vilket slag de än är, som är högre än de skatter eller avgifter som direkt eller indirekt läggs på liknande inhemska varor. Medlemsstat får inte heller införa interna avgifter på varor från andra medlemsstater som är av sådan art att de indirekt skyddar annan produktion. Artikel 90 är av stor relevans för punktskattesatserna på vin och öl, eftersom Europeiska gemenskapernas domstol (mål C-170/78 kommissionen mot Förenade konungariket och C-166/98 Socridis) har ansett att produkterna kompenserar varandra. Detta gäller särskilt bordsvin och öl. Artikel 90 anses följaktligen innebära att punktskatten på vin inte får vara högre än på öl när medlemsstaten själv producerar enbart öl, men importerar vin.

Tabellen nedan utvisar punktskattesatserna på alkohol i EU-länderna i juli 2008. Finlands punktskattesatser är bland de högsta i alla medlemsstater.

Punktskatterna på alkohol i EU:s medlemsstater i juli 2008,
euro per liter ren alkohol*

Land	Starka alkoholdrycker	Mellan- produkter	Vin	Öl
EU:s minimiskattesats	5,50	2,14	0,00	1,87
Bulgarien	5,62	2,19	0,00	1,92
Cypern	5,98	2,14	0,00	4,78
Slovenien	6,95	2,98	0,00	6,86
Rumänien	7,50	2,43	0,00	1,87
Italien	8,00	3,26	0,00	5,88
Spanien	8,30	2,64	0,00	2,28
Slovakien	8,34	3,51	0,00	3,68
Lettland	8,95	4,73	3,87	1,85
Ungern	9,39	3,56	0,00	5,37
Tjeckiska republiken	9,62	4,05	0,00	2,18
Portugal	9,77	2,71	0,00	3,31
Österrike	10,00	3,48	0,00	5,00
Luxemburg	10,41	3,19	0,00	1,98
Grekland	10,90	2,14	0,00	2,83
Litauen	11,12	3,81	4,74	2,23
Polen	12,07	3,45	3,28	4,55
Estland	12,91	6,76	6,04	4,92
Tyskland	13,03	7,29	0,00	1,97
Frankrike	14,50	10,19	0,31	2,60
Nederländerna	15,04	5,68	6,23	5,02
Belgien	17,52	4,72	4,28	4,28
Danmark	20,12	7,83	7,49	6,83
Malta	23,00	2,22	0,00	1,88
Storbritannien	30,62	17,69	25,33	21,45
Finland	32,50	22,24	21,18	21,40
Irland	39,25	18,86	24,82	19,87
Sverige	54,54	23,40	21,34	18,06

* Kalkylerna grundar sig på följande alkoholhalter: öl 5 volymprocent, vin 11 volymprocent och mellanprodukter 21 volymprocent.

1.2 Praxis

Alkoholkonsumtionen i Finland

2004—2007 ökade den totala alkoholkonsumtionen i Finland med ungefär 14 procent. Den största ökningen i totalkonsumtionen inträffade direkt efter att alkoholpriserna och alkoholtillgången ändrats 2004. Den totala konsumtionen ökade med 10 procent till 10,3

liter hundra procentig alkohol per invånare. 2005 planade ökningstakten ut till knappa två procent, vilket innebar att den totala alkoholkonsumtionen per invånare steg till 10,5 liter. Resandeförselns andel av ökningen i totalkonsumtionen var betydande i och med att den fördubblades 2004—2005.

2006 gick resandeförseln dock ner med en femtedel. Därmed sjönk den totala alkoholkonsumtionen med två procent. Ändå

ökade den statistikförda konsumtionen med två procent 2006. Räknat per invånare återgick den totala konsumtionen till 2004 års nivå, dvs. 10,3 liter hundra procentig alkohol per invånare.

2007 ökade den totala alkoholkonsumtionen i Finland på nytt med drygt två procent till 2005 års nivå, dvs. 10,5 liter hundra procentig alkohol per invånare. Ökningen i totalkonsumtionen berodde på den statistikförda, dvs. i hemlandet sålda alkoholens ökade konsumtion. Den statistikförda konsumtionen ökade med 3,5 procent från året innan, medan resandeförseln minskade med cirka tre procent.

Totalkonsumtionen av hundra procentig alkohol per invånare 1995–2007, i liter

År	Statistikförd konsumtion	Icke statistikförd konsumtion	Totalkonsumtion
1995	6,7	2,1	8,8
2000	7,0	1,8	8,8
2003	7,7	1,7	9,4
2004	8,2	2,1	10,3
2005	8,2	2,3	10,5
2006	8,4	1,9	10,3
2007	8,7	1,8	10,5

Januari-maj 2008 har den statistikförda konsumtionen av alkohol minskat med drygt två procent jämfört med motsvarande period året innan. Under samma period har resandeförseln ökat med 10 procent. Därmed var totalkonsumtionen under januari-maj detta år cirka en procent lägre än året innan.

Den icke statistikförda alkoholkonsumtionen, dvs. den konsumtion som inte ingår i den inhemska försäljningen av alkoholdrycker, utgjorde 17 procent av den totala konsumtionen 2007. Den uppgick 2007 till cirka 9,5 miljoner liter hundra procentig alkohol, vilket gör 1,8 liter hundra procentig alkohol per invånare. Merparten av den icke statistikförda konsumtionen är resandeförsel och den har ökat när EU har avskaffat de interna införselkvoterna, och inte minst efter att Estland gick med i EU. Däremot har den övriga icke statistikförda konsumtionen, exempelvis smuglingen och hemtillverkningen, minskat.

2004 ökade resandeförseln med nästan 80 procent och 2005 var ökningen ytterligare 12 procent större än året innan. Men 2006 började ökningen peka neråt och alkoholförseln minskade det året med en femtedel. 2007 fortsatte mängden införd alkohol att minska med tre procent. Trots nedgången är resandeförseln fortfarande över 50 procent högre än 2003.

Utvecklingen i resandeförseln räknat i hundra procentig alkohol 2003–2007, i 1000 liter

År	Starka alkoholdrycker	Mellanprodukter	Viner	Cider	Long drink	Maltdrycker	Totalt
2003	2 205	380	564	25	17	1 390	4 581
2004	4 590	520	780	220	176	1 890	8 176
2005	5 310	460	1 068	285	336	1 730	9 189
2006	4 023	402	959	213	345	1 258	7 200
2007	4 063	328	763	293	460	1 089	6 997
Ändring							
2006-2007	1 %	—18 %	—20 %	38 %	33 %	—13 %	—3 %
2003-2007	84 %	—14 %	35 %	1 072 %	2 606 %	—22 %	53 %

Januari-augusti 2008 har resandeförseln av alkohol ökat med 10 procent jämfört med motsvarande period året innan. Ökningen har varit mest påtaglig i fråga om starka alkohol-

drycker, vars priser steg mest till följd av acishöjningen i början av 2008.

Utvecklingen i detaljhandelspriserna

Till följd av accishöjningen i början av 2008 förväntades detaljhandelspriserna stiga med cirka 5,5 procent. Från december 2007 till maj 2008 har detaljhandelspriserna på alkoholdrycker stigit något mera än den beräknade effekten av accishöjningen. Detaljhandelspriset har i genomsnitt stigit med drygt sju procent. Priserna på starka alkoholdrycker har stigit med 13 procent och på viner med 5 procent. När det gäller öl har prisändringarna varierat med förpackningarnas storlek, men i genomsnitt har priset på öl gått upp med nästan sex procent.

Sociala och hälsomässiga skador

I takt med den ökande alkoholkonsumtionen har alkoholskadorna ökat allt sedan 2003. Många skador ökade markant genast 2004, men utvecklingen har planat ut med tiden. Det finns tecken som tyder på att den ökade alkoholkonsumtionen och -skadorna i första hand är koncentrerade till storkonsumenter, åtminstone i viss mån.

De direkta kostnaderna för samhället för alkoholkonsumtionen beräknas 2006 ha uppgått till mellan 0,7 och 0,9 miljarder euro. Av beloppet stod kostnaderna för social- och hälsovård för knappa hälften och övervakningen av brottslighet för ungefär en tredjedel. Skador på egendom, övervakning, forskning och förebyggande missbruksarbete utgjorde ungefär en femtedel av kostnaderna.

År 2006 avled 2 032 personer i alkoholrelaterade sjukdomar eller av alkoholförgiftning. Vårdperioderna för alkoholrelaterade sjukdomar har 2004—2006 ökat i takt med den ökande alkoholkonsumtionen.

Olägenheter för den allmänna ordningen och säkerheten

Alkoholkonsumtionen har nära samband med många negativa effekter på den allmänna ordningen och säkerheten. Det är svårt att till alla delar bedöma hur effekterna av den ökade alkoholkonsumtionen har påverkat kriminaliteten. För det första har alkoholkonsumtionen överlag stigit i jämn takt en längre tid. För det andra påverkas skadestatistiken

av folks benägenhet att anmäla skador och myndigheternas egna åtgärder.

Efter 2003 har effekterna av den ökade alkoholkonsumtionen varit som mest påtagliga i sådana polisutryckningar och fältinsatser som föranletts av ökade fall med riklig engångsförtäring av alkohol och berusning. Antalet personer som togs i förvar till följd av berusning och antalet fall med onyktra i trafiken som polisen fick vetskap om ökade snabbt med 10-11 procent 2004. Efter det har antalet berusade planat ut och till och med minskat, men ändå blivit kvar på en högre nivå än tidigare.

Ökningen i alkoholkonsumtionen sedan mitten av 1990-talet har medfört att antalet brott mot liv och egendom har ökat. En trend under innevarande decennium är att misshandelsbrotten som kommit till polisens kännedom har ökat, medan antalet brott mot liv uppvisar tillfälliga variationer.

Som motvikt mot de många konsekvenserna av brottslighet bör noteras att anledningarna att smuggla alkohol blev färre när acciserna sänktes. Traditionell smuggling i stor skala har enligt tullens statistik försvunnit helt. Om alkoholaccisen inte hade sänkts, hade man på grund av de stora prisskillnaderna sannolikt fått en rad kanaler för svartförsäljning och vidaredistribution av införd alkohol. Å andra sidan har tullen noterat att de undanröjda införselrestriktionerna utnyttjas för att generera ekonomisk vinning. Verksamheten går ut på att stora kvantiteter alkohol, huvudsakligen från Estland, uppges vara avsedda för eget bruk trots att alkoholdryckerna i själva verket säljs vidare i Finland.

1.3 Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i andra länder

Sverige

Den alkoholpolitiska situationen i Finland skiljer sig från den i Sverige. I motsats till bland andra Finland och Danmark sänkte inte Sverige sin höga skatt på alkohol när införselkvoterna släpptes fria. Redan i början av 2000-talet ökade resandeförseln i Sverige markant. Sedan 2005—2007 har resandeförseln dock minskat i Sverige.

Trots den avtagande resandeförseln på senare tid står den icke statistikförda konsumtionen av alkoholdrycker för 29 procent av den totala alkoholkonsumtionen i Sverige. I Finland är motsvarande siffra 17 procent. Vid sidan av resandeförseln är även spritsmugglingen ett problem i Sverige. Cirka åtta procent av den konsumerade alkoholen har smugglats in i Sverige. Motsvarande andel i Finland ligger kring en procent.

Estland

Skillnaderna i priser på alkoholdrycker i Finland och Estland är fortfarande betydande

och differenserna ökade ytterligare i början av 2008 när Finland höjde sina alkoholacciser. Även i Estland höjdes accisen på alkohol i januari 2008. Förhöjningen var 10 procent, men den låga utgångsnivån gjorde att effekten av prishöjningen i euro blev liten.

Tabellen nedan visar priserna i euro på alkoholdrycker i Finland respektive Estland i mars 2008. Priserna varierar kraftigt i Estland, men tabellen anger prisexempel på försäljningsställen där turister från Finland brukar handla.

Prisjämförelse i euro mellan Estland och Finland i mars 2008

	Lägsta priset i Tallinn	Finland
Koskenkorva Viina 38 %, 1 liter	11,54	22,50
Den billigaste starkspriten, 0,5 liter	3,33	8,39
Rödvin Gato Negro Cabernet Sauvignon, 0,75 liter	4,42	6,48
Det billigaste vinet, 0,75 liter	2,12	4,85
Det billigaste lädvinet, 3 liter	9,17	19,98
A-öl, lokalt produktmärke, 1 liter	1,36*	3,88
III kl. öl till medelpris, 1 liter		3,38**
Long drink, 1 liter	1,85	4,87
Cider, 1 liter	1,85	4,86

* I Estland köper turisterna vanligen öl med en alkoholhalt på mellan 4,5 och 5,2 procent. Ölsorterna skiljer sig inte särskilt mycket från varandra trots varierande alkoholhalt.

** Lokalt kan öl köpas betydligt billigare till extrapris.

Estland höjde på nytt sin accis på alkohol i början av juli 2008. Förhöjningen var 20 procent, dock inte på vin. Inte heller denna accishöjning har i någon nämnvärd grad minskat prisdifferenserna mellan Finland och Estland, eftersom utgångsnivån för beskattningen fortsättningsvis är låg i Estland.

1.4 Bedömning av nuläget

Höjningen av accisen på alkohol i början av 2008 kan sägas representera det andra skedet i en långsiktig utveckling av alkoholbeskattningen. I det första skedet anpassades nivån för alkoholbeskattningen till situationen 2004, då det inte fanns några restriktioner för resandeförseln inom EU.

Avsikten med den i genomsnitt 11,5 procent stora accishöjningen i början av 2008 var att minska den totala alkoholkonsumtionen och den vägen lindra skadeeffekterna av alkohol. Dessutom försökte man lägga accishöjningen på en sådan nivå, att en kontrollerad accishöjning skulle möjliggöra utvecklingen av alkoholskattepolitiken även på lång sikt.

Utgående från effekterna av accishöjningen hittills kan man säga, att det finns ett klart samband mellan accisnivån för alkohol inom landet och resandeförseln, eftersom resandeförseln som ett resultat av den högre prisnivån under januari-augusti har ökat med cirka 10 procent, samtidigt som den statistikförda konsumtionen har minskat med drygt två procent.

Alkoholskattepolitiken borde fortsättningsvis utvecklas långsiktigt med undvikande av stora eller alltför snabba accisförändringar. I nuläget kan man med hjälp av accisnivån framför allt påverka balansen mellan den statistikförda och icke statistikförda totala konsumtionen av alkohol.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Målet med denna proposition är att i överensstämmelse med programmet för statsminister Matti Vanhanens andra regering lägga om accisen på alkohol enligt principer som säkerställer skattebasen samtidigt som accishöjningen medverkar till att andra alkoholpolitiska syften fullföljs, bland annat de hälsofrämjande målen.

Det social- och hälsovårdspolitiska syftet med accishöjningen är att få ner den totala konsumtionen av alkohol och den vägen reducera alkoholskadorna. Genom accishöjningarna höjs de priser på alkoholdrycker som har betydelse för den statistikförda alkoholkonsumtionen.

Avsikten med accishöjningen är att gå vidare med en måttfull och stegvis skeende utveckling av alkoholbeskattningen. Genom propositionen försöker man anpassa höjningen av accisen på alkoholdrycker till en nivå som inte leder till att försäljningen här hemma i någon större utsträckning ersätts med resandeförsel. Syftet är vidare att de positiva effekterna av de höjda acciserna för den statistikförda alkoholkonsumtionen skall vara större än de negativa effekterna av en ökande resandeförsel.

2.2 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att accisen i alla kategorier av alkoholdrycker höjs med cirka 10 procent. Produkter vars etylalkoholhalt är mindre än 2,8 volymprocent omfattas dock inte av accishöjningen, eftersom den skattemässiga effekten av en sådan förhöjning vore obetydlig.

Accisen på öl som innehåller mer än 2,8 volymprocent etylalkohol föreslås bli höjd

till 23,60 cent per centiliter etylalkohol. Det innebär en ökning med 2,20 cent.

I tabellen är accisen på viner och andra drycker tillverkade genom jäsnings fördelade över produktgrupperna 21–24. Dessutom finns det en särskild kategori 25 uteslutande för viner. För produkter med en etylalkoholhalt som överstiger 8 men inte 15 volymprocent, dvs. de vanligaste vinerna, höjs accisen till 257,00 cent per liter färdig alkoholdryck. En lika stor accis tas också ut för viner i produktgrupp 25. I produktgrupp 23 föreslås accisen höjas till 184,00 cent per liter färdig alkoholdryck. I gruppen ingår produkter med en etylalkoholhalt som överstiger 5,5 men inte 8 volymprocent. Samtidigt föreslås accisen stiga till 125,00 cent i produktgrupp 22 som innefattar viner och andra alkoholdrycker tillverkade genom jäsnings och med en alkoholhalt som överstiger 2,8 men inte 5,5 volymprocent. Förhöjningarna i respektive produktgrupper har räknats ut med beaktande av kravet i artikel 90 i EG-fördraget.

Accisen i produktgrupp 32, dvs. mellanprodukter, föreslås ligga på 515,00 cent per liter färdig alkoholdryck om etylalkoholhalten överstiger 15 men inte 22 volymprocent. I produktgrupp 31 föreslås accisen vara 312,00 cent per liter färdig alkoholdryck förutsatt att etylalkoholhalten överstiger 1,2 men inte 15 volymprocent. Förslaget tar hänsyn till artikel 18.3 i skattestrukturdirektivet som föreskriver att den reducerade skattesatsen inte får sättas lägre än 40 procent under den nationella standardsatsen för punktskatter på mellanprodukter. Den reducerade skattesatsen på mellanprodukter får inte heller vara lägre än den nationella standardsats som tillämpas på viner.

Accisen på starka alkoholdrycker med en volymprocent som överstiger 2,8 föreslås ligga på 35,80 cent per centiliter etylalkohol.

Efter de föreslagna accishöjningarna är accisen på etylalkohol 35,80 euro per liter hundra procentig alkohol. Följaktligen är accisen på mellanprodukter 24,52 euro per liter och 23,36 euro per liter hundra procentig alkohol på viner med en alkoholhalt på 11 volymprocent. På öl blir accisen 23,60 euro per liter hundra procentig alkohol. Accisen på alkohol är även efter de föreslagna förhöjningarna strukturerad så, att skattebördan på star-

ka alkoholdrycker är ungefär hälften större än på svagare alkoholdrycker.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Statens inkomster av den höjda accisen på alkohol beräknas 2009 stiga med ungefär 65 miljoner euro jämfört med en situation med oförändrade acciser.

Detaljhandelspriset på mellanöl och vin förväntas stiga med cirka 3,5 procent när accisen höjs. Priserna på mellanprodukter stiger med cirka fem procent, medan priserna på starka alkoholdrycker beräknas stiga med i medeltal sju procent, vilket är två gånger så mycket som på mellanöl och vin. Priskalkylerna utgår från antagandet att accishöjningarna syns fullt ut i konsumentpriserna.

Relativt sett stiger serveringspriserna mindre än detaljhandelspriserna. Därmed minskar serveringen mindre än detaljhandelsförsäljningen av alkohol, och de direkta konsekvenserna för serveringsbranschen är små. Serveringen utgör ungefär 15 procent av den statistikförda konsumtionen.

När detaljhandelspriserna på alkoholdrycker stiger till följd av accishöjningen är det sannolikt att skattunderlaget minskar. Den statistikförda konsumtionen minskar således och en del av konsumtionen ersätts med resandeförsel. Den statistikförda konsumtionen förväntas minska med cirka 1,5 procent jämfört med 2008. I och med att resandeförseln ökar förväntas den totala alkoholkonsumtionen bli ungefär en procent lägre än 2008.

Effekterna av de höjda acciserna är svåra att bedöma eftersom de bidragande faktorerna verkar i olika riktningar. För det första förväntas den statistikförda alkoholkonsumtionen gå ner när detaljhandelspriserna stiger. Vid beräkningen av hur mycket den statistikförda konsumtionen kommer att minska tillämpas följande prisfluktuationer: $-0,83$ för etylalkohol och mellanprodukter, $-1,41$ för vin och $-0,40$ för öl. Å andra sidan är det känt att den statistikförda konsumtionen ökar när hushållen får större inkomster att röra sig med. Enligt vissa prognoser skulle den statistikförda alkoholkonsumtionen öka med om-

kring 1,5 procent 2009 om inga accishöjningar görs. Dessutom ersätts en del av nedgången i den statistikförda konsumtionen med ökad resandeförsel. Detta har vägt in i prognosen för den totala konsumtionen.

Accishöjningarna förutspås höja konsumentprisindexet med ungefär 0,2 procentenheter. Därmed beräknas de utgifter i den offentliga ekonomin som är bundna till konsumentprisindexet öka endast i obetydlig grad. Bland de viktigaste indexbundna posterna märks hushållens sociala förmåner, bl.a. pensionerna.

De näringspolitiska konsekvenserna av propositionen beräknas vara små, eftersom efterfrågan delvis kommer att inriktas på andra produkter än sådana som är producerade i Finland, när resandeförseln ökar.

3.2 Samhälleliga konsekvenser

Sociala och hälsomässiga effekter

Förhållandet mellan den totala alkoholkonsumtionen samt de sociala och hälsomässiga skadorna har varit mer eller mindre konstant, trots att de sociala och hälsomässiga skadorna beror på många andra faktorer än enbart mängden konsumerad alkohol. Med avseende på hela befolkningen kan man grovt taget utgå från att de sociala och hälsomässiga skadorna minskar i proportion till nedgången i den totala alkoholkonsumtionen till följd av accishöjningen.

En bedömning av den genomsnittliga utvecklingen spelar en mindre roll i och med att alkoholkonsumtionen varierar i olika befolkningsgrupper. Flertalet alkoholskador verkar vara koncentrerade till gruppen storkonsumenter. Man kan utgå från att accishöjningen har den största inverkan på alkoholförbrukningen bland just storkonsumenterna.

Dessutom är det sannolikt att alkoholkonsumtionen bland unga är mera känslig för prisförändringar än bland vuxna. Unga människor har mindre pengar och färre möjligheter att skaffa sig alkohol genom resandeförsel.

Konsekvenser för den allmänna ordningen och säkerheten

Accishöjningarna förväntas även medföra obetydliga, men positiva effekter på den allmänna ordningen och säkerheten. Sett i ett historiskt perspektiv har relationen mellan den totala alkoholkonsumtionen och brottsligheten varit särdeles konstant i fråga om onykterhet i trafiken samt brott mot liv och hälsa. Därför förväntas åtminstone den typen av brott öka aningen långsammare till följd av accishöjningen.

Vid sidan av de positiva effekterna kommer accishöjningarna mycket sannolikt också att medföra en del negativa effekter genom att resandeförseln av alkohol ökar. Till följd av den accishöjning som genomfördes i början av 2008 förefaller resandeförseln att ha ökat och den prisstegring som blir resultatet av den nya accishöjningen innebär med stor sannolikhet att resandeförseln ökar ytterligare.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Propositionen har samband med programmet för statsminister Matti Vanhanens andra regering av den 19 april 2007.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen har samband med budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

6 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av bilagan till lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker**

I enlighet med Riksdagens beslut
ändras bilagan till lagen av den 29 december 1994 om accis på alkohol och alkoholdrycker
(1471/1994),
sådan den lyder i lag 1174/2007, som följer:

Denna lag träder i kraft den _____ 200 .

Helsingfors den 28 november 2008

Republikens President**TARJA HALONEN**Finansminister *Jyrki Katainen*

*Bilaga***ACCISTABELL**

Etylalkoholhalt i volymprocent	Produkt- grupp	Accisbelopp
<i>Öl</i>		
— över 0,5 men högst 2,8	11.	2,00 cent/centiliter etylalkohol
— över 2,8	12.	23,60 cent/centiliter etylalkohol
<i>Viner och andra genom jäsning tillverkade alkoholdrycker</i>		
— över 1,2 men högst 2,8	21.	5,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
— över 2,8 men högst 5,5	22.	125,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
— över 5,5 men högst 8	23.	184,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
— över 8 men högst 15	24.	257,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
<i>Viner</i>		
— över 15 men högst 18	25.	257,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
<i>Mellanprodukter</i>		
— över 1,2 men högst 15	31.	312,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
— över 15 men högst 22	32.	515,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
<i>Etylalkohol</i> produkter som hör till position 2208 i tulltariffen:		
— över 1,2 men högst 2,8	41.	2,00 cent/centiliter etylalkohol
— över 2,8	45.	35,80 cent/centiliter etylalkohol
<i>Andra</i>	46.	35,80 cent/centiliter etylalkohol

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av bilagan till lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker

I enlighet med Riksdagens beslut
ändras bilagan till lagen av den 29 december 1994 om accis på alkohol och alkoholdrycker
(1471/1994),
sådan den lyder i lag 1174/2007, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den _____ *200* .

*Bilaga**Gällande lydelse***ACCISTABELL**

Etylalkoholhalt i volymprocent	Produkt- grupp	Accisbelopp
<i>Öl</i>		
— över 0,5 men högst 2,8	11.	2,00 cent/centiliter etylalkohol
— över 2,8	12.	21,40 cent/centiliter etylalkohol
<i>Viner och andra genom jäsning tillverkade alkoholdrycker</i>		
— över 1,2 men högst 2,8	21.	5,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
— över 2,8 men högst 5,5	22.	113,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
— över 5,5 men högst 8	23.	167,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
— över 8 men högst 15	24.	233,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
<i>Viner</i>		
— över 15 men högst 18	25.	233,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
<i>Mellanprodukter</i>		
— över 1,2 men högst 15	31.	283,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
— över 15 men högst 22	32.	467,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
<i>Etylalkohol</i> produkter som hör till position 2208 i tulltariffen:		
— över 1,2 men högst 2,8	41.	2,00 cent/centiliter etylalkohol
— över 2,8	45.	32,50 cent/centiliter etylalkohol
<i>Andra</i>	46.	32,50 cent/centiliter etylalkohol

*Bilaga**Föreslagen lydelse***ACCISTABELL**

Etylalkoholhalt i volymprocent	Produkt- grupp	Accisbelopp
<i>Öl</i>		
— över 0,5 men högst 2,8	11.	2,00 cent/centiliter etylalkohol
— över 2,8	12.	23,60 cent/centiliter etylalkohol
<i>Viner och andra genom jäsnings- tillverkade alkoholdrycker</i>		
— över 1,2 men högst 2,8	21.	5,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
— över 2,8 men högst 5,5	22.	125,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
— över 5,5 men högst 8	23.	184,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
— över 8 men högst 15	24.	257,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
<i>Viner</i>		
— över 15 men högst 18	25.	257,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
<i>Mellanprodukter</i>		
— över 1,2 men högst 15	31.	312,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
— över 15 men högst 22	32.	515,00 cent/liter av färdig alkoholdryck
<i>Etylalkohol</i> produkter som hör till position 2208 i tulltariffen:		
— över 1,2 men högst 2,8	41.	2,00 cent/centiliter etylalkohol
— över 2,8	45.	35,80 cent/centiliter etylalkohol
<i>Andra</i>	46.	35,80 cent/centiliter etylalkohol